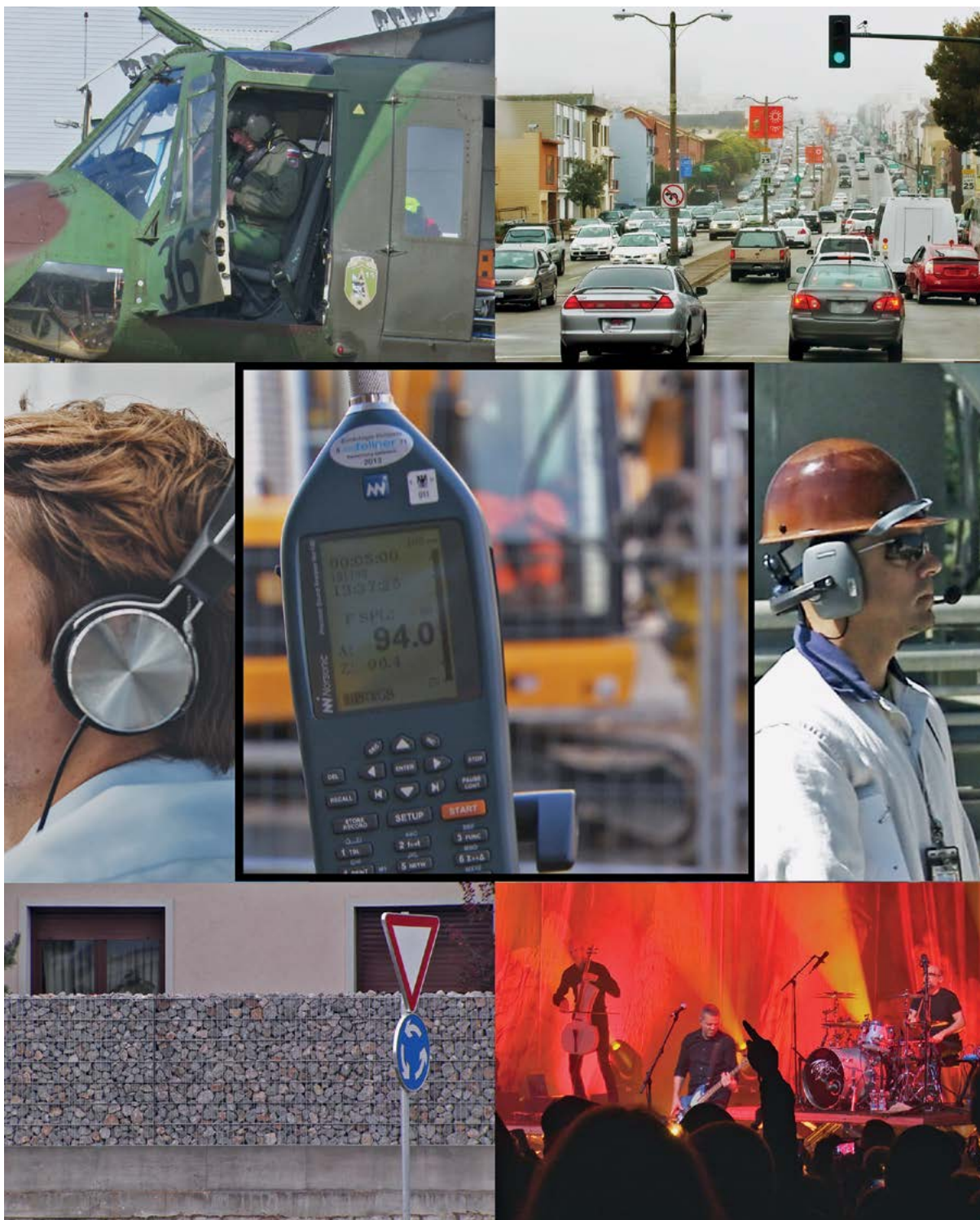

IZ SVETA TIŠINE

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Letnik XLIII, št. 5, maj 2023 | ISSN 1318-1394

**Moč hrupa:
od naglušnosti do tinitusa**

Jezik – identiteta – naglušni

**Duševno zdravje
na prvem mestu**

**Odprto teniško prvenstvo
za gluhe, Slovenija 2023**

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Drenikova 24, Ljubljana

telefon: 01/500 15 00

telefaks: 01/500 15 22

Spletna stran: www.zveza-gns.si

Urednica: Vlasta Tifengraber

Uredniški odbor: Aleksandra Rijavec,

Valerija Škof, Sašo Letonja

Jezikovni pregled: Darka Tepina Podgoršek

Oblikovanje: Artmedia

Tisk: Tiskarna DTP

Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. Mnenja in stališča posameznih avtorjev prispevkov ne izražajo nujno tudi mnenj in stališč uredništva in ZDGNS.

Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo.

Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografija na naslovnici:

Živimo v hrupnem okolju. Fotomontaža in foto: Emina Gazibera, Storyblocks

Obvestilo urednika

Ali se sploh zavedamo, v kako hrupnem okolju živimo? Moč hrupa seveda najbolj občutijo vsi, ki si služijo kruh v zelo »glasnih« panogah: denimo delavci v gradbeništvu in kmetijstvu, zaposleni na letališčih, vojaki, rudarji, učitelji in vzgojitelji, glasbeniki, delavci v tovarnah in drugih industrijskih obratih, ki so pogosto izpostavljeni hrupu strojev in druge opreme v proizvodnji, in še bi lahko naštevali. V tokratni številki glasila IST lahko ob mednarodnem dnevu ozaveščanja o hrupu, ki smo ga letos zaznamovali 26. 4., preberete, kako pomembno je, da delavci v teh poklicih uporabljajo ustrezno zaščitno opremo, kot so ušesni čepki ali slušalke za zmanjšanje vpliva hrupa. Kajti dolgotrajna izpostavljenost hrupu lahko povzroči trajno škodo na sluhu, to pa lahko vodi v izgubo sluha in tinitus (šumenje v ušesih). Prav tako lahko hrup vpliva na kognitivne sposobnosti, kot so spomin, učenje in koncentracija.

Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni. Prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si.

Če se vam zdi glasilo zanimivo in ga želite prejemati brezplačno, nam pišite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si ali svoje ime, priimek in naslov sporočite na: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana. Glasilo Iz sveta tišine je dosegljivo tudi na spletu: www.zveza-gns.si.

Navodilo avtorjem

Besedilne datoteke

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnili, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

Slikovne priloge

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije posnete s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304). Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tvrstne fotografije so običajno v formatu .jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu .jpg. Če nimate kakovostnega optičnega bralnika, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument, ampak jih pripnite k svoji elektronski pošti. Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Kazalo

4 S sekretarjeve mize

Aktualno

6 Moč hrupa: od naglušnosti do tinitusa

9 Jezik – identiteta – naglušni

12 Dostopnost medijev za osebe z ovirami

Aktivnosti zveze

17 Izvedeni kulturni projekti ZDGNS v letu 2022

23 Izvedeni športni projekti ZDGNS v letu 2022

Reportaže, zgodbe

30 Duševno zdravje na prvem mestu

33 Darujem kri, pomagam sočloveku

Kultura

Odkrivanje moči izražanja **35**

Šport

Odprto teniško prvenstvo za gluhe **37**

Iz naših društev

DGN Južne Primorske aktivno vse leto **40**

Obisk jadrnice New Zealand Endeavour **41**

Ribiški turnir na ribniku Videž **42**

In memoriam

Martinu Dobnikarju v slovo **44**

Jožici Žagar v slovo **46**

Matjaž Juhart

S SEKRETARJEVE MIZE

Revizija dela na ZDGNS

Vsako leto se na ZDGNS opravi revizija dela. Veseli nas, da je revizor podal pozitivno mnenje, s katerim se bodo seznanili tudi organi ZDGNS. Revizor pregleda vse relevantne dokumente in presoja finančno poslovanje dela.

Poročilo poslovanja ZDGNS in FIHO

ZDGNS vsako leto spomladi pristopi k pripravam pisanja vsebinskih in finančnih poročil za preteklo leto, ki jih bodo obravnavali organi ZDGNS – od nadzornega odbora in upravnega odbora do skupščine.

Projekt Slišati dobro je dobro

Ministrstvo za delo bo financiralo letni projekt ZDGNS Slišati dobro je dobro. Ta bo nagovarjal skupine sta-

rejših oseb, ki si doslej še niso priskrbele tehnične pomoči ali napotnice za slušni aparat. Projekt bo potekal v treh regijah v Sloveniji in upamo, da se bo nadaljeval tudi v prihodnje.

Akcijski načrti po področjih ZDGNS na podlagi Strategije 2030

Na podlagi prejete Strategije 2030 smo pristopili k akcijskim načrtom in postavljanju kratkoročnih in srednjeročnih ciljev za vsako posamezno področje dela na ZDGNS, od sistemskih rešitev do posameznih področij posebnih socialnih programov.

Dostopni turizem za osebe z oviranostmi

Aktivno smo sodelovali na konferenci Geodetskega inštituta Slovenije

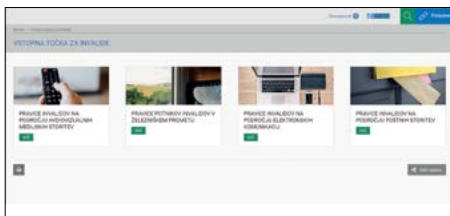
na temo dostopnosti turizma za različne vrste invalidnosti. V razpravi je sodeloval tudi Anton Petrič, strokovni sodelavec ZDGNS, na temo dostopnosti turizma za vse vrste oseb z izgubo sluha.

Mednarodni dan hrupa – poklicne bolezni

Ob mednarodnem dnevu smo največ pozornosti posvetili sprejetemu pravilniku o poklicnih boleznih in nevarnostih, ki jih prinaša hrup v delovnem okolju, kot tudi doma in na prostem.

AKOS – Spletna vstopna točka

Agencija je vzpostavila spletno vstopno točko za invalide, na kateri zagotavlja informacije v zvezi z dostopnostjo avdiovizualnih medijskih storitev in prejemanjem pritožb v zvezi z dostopnostjo.

Konferenca in skupščina EFHOH

Letošnji dogodek EFHOH je sovpadal s 30-letnico delovanja EFHOH. Organizirali so vsakoletno skupščino in konferenco na temo jezika in identitete, ki se ju je udeležilo 150 udeležencev iz 22 držav. Na dogodek EFHOH bi se morala odpraviti tudi podpredsednica ZDGNS Jasna Urban, a se je zaradi osebnih razlogov opravičila.

Obnovljen apartma v Moravskih Toplicah

V celoti smo obnovili eno enoto v Moravskih Toplicah, saj je bila že precej potrebna prenove. Tako bodo lahko naši uporabniki bivali v obnovljenem apartmaju. Vzdrževalna dela pa potekajo v vseh počitniških enotah, saj je pomembno, da uporabniki bivajo v urejenih nastanitvah.

Moč hrupa: od naglušnosti do tinitusa

Moč hrupa najbolj občutijo tisti, ki delajo v lesni in kovinski industriji, zaposleni v barih, glasbeniki, med bolj hrupna delovna okolja pa spadajo tudi rudniki. To dobro ve 78-letni Franc Kos, član MDGN Velenje, ki je skorajda vse svoje aktivno življenje delal v rudniku. Ob mednarodnem dnevu ozaveščanja o hrupu, ki smo ga zaznamovali 26. aprila, smo obiskali ljudi, ki so delali ali še delajo v (pre)hrupnem delovnem okolju.

Naglušnost je Franci Kos sicer delno podedoval od mame, z leti pa se mu je sluh čedalje hitreje slabšal. Danes je njegova naglušnost že 98-odstotna in brez slušnih aparatov skorajda nič ne sliši.

»Meli smo posebne čepe, ki sem si jih vstavil v ušesa, da nisem slišal toliko ropota. Najprej smo si vstavljali vato, potem smo dobili v lekarni čepe. Sam težko ugotoviš, da postajaš naglušen. Pravzaprav te drugi ljud-

78-letni Franc Kos, član MDGN Velenje, je skorajda vse svoje aktivno življenje delal v rudniku. Z leti se mu je sluh čedalje hitreje slabšal.

je začnejo opozarjati, da slabo slišiš,« pripoveduje Kos.

Ko začnejo ljudje izgubljati sluh, navadno potrebujejo do sedem let, da obišejo zdravnika. Naglušnost pa se ne pojavi samo kot posledica staranja, temveč je tudi ena od pogostejših poškodb, ki nastanejo zaradi prehrupnega delovnega okolja. Temu so pri svojem delu izpostavljeni tudi pripadniki Slovenske vojske. Čopi Purkart je v vojski že 18 zaposlen let kot član posadke, poklic tehnika letalca pa opravlja že 14 let. »Helikopter je precej hrupen. Ima okoli 100 decibelov hrupa, zato med letenjem nosimo čelade, ki jih v kabini uporabljamo za sporazumevanje in zaščito sluha. Opremljene so namreč tudi s slušalkami in mikrofonom. Imamo sicer še možnost uporabe glušnikov, ampak se žal z njimi ne moremo sporazumevati, ker ne slišimo. Pacientu pa, če je le možnost, damo slušalke za zaščito sluha,« pravi Purkart.

Stanka Majcen, podsekretarka službe za varnost in zdravje pri ministrstvu za obrambo, nam ob obisku pove, da so vojaki na strel-

ščih pri izvajanju strelskih usposabljanj izpostavljeni visokim koničnim ravnem zvočnega tlaka. To je hrup, ki traja nekaj milisekund. »Zato imamo ustrezno zaščito sluha, t. i. aktivne glušnike oz. pasivne glušnike z aktivno modulacijo zvoka. To pomeni, da glušniki v tistih nekaj milisekundah zadušijo zvok, hkrati pa omogočajo nemoteno sporazumevanje, tako da vojaki slišijo povelja nadrejenega,« pojasnjuje sogovornica.

Hrup je stalen spremljevalec tudi Janeza Čuka, ki se že več kot trideset let ukvarja z razrezom hlodovine in prodajo lesa. Stroji, ki

Slušalke za zaščito sluha

hrupni. Zdaj imamo večje stroje, ki so bolj hrupni: razni mlini za mletje, žaga, viličarji, motorne žage – vse to je zelo glasno. Hrup vpliva na človeka. Želimo se zaščititi z različnimi čepi, slušalkami ... Po navadi imam samo slušalke. Hrup me ne moti preveč, ker sem že malo gluha in slabše slišim,« razlaga Čuk.

Hrup pa ne povzroča samo naglušnosti, temveč lahko vpliva tudi na slabšo zbranost, kakovost spanja, visok krvni tlak. Poslabšanje in izguba sluha lahko povzročata veliko socialno stisko, zato se je pomembno zavedati pomena dosledne uporabe zaščitne opreme tako v glasnejših delovnih okoljih kot tudi pri vsakdanjih pristočasnih dejavnostih.

Hrup je stalen spremljevalec Janeza Čuka, ki se že več kot trideset let ukvarja z razrezom hlodovine in prodajo lesa.

jih uporablja pri delu, so zelo glasni, posledice hrupa pa na zdravniškem pregledu vsakih nekaj let pokažejo slabše krivulje avdiograma. »Na začetku smo imeli manjše stroje z manjšimi zmogljivostmi in ti niso bili tako

PAZI NA SVOJ SLUH, POŠKODBE SO NEPOVRATNE.

30 s		120 dB
1 min		110 dB
5 min		105 dB
15 min		100 dB

**ZVEZA DRUŠTEV
GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE**
DEAF AND HARD OF HEARING CLUBS ASSOCIATION OF SLOVENIA

Jezik – identiteta – naglušni

Na Poljskem je od 20. do 21. aprila potekala mednarodna konferenca z naslovom Jezik – identiteta – naglušni, ki sta jo organizirali Fakulteta za poljski jezik in klasično filologijo ter Fakulteta Adama Mickiewicza. Konference se je udeležilo okoli 150 ljudi iz 22 držav, tudi predstavnika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, Matjaž Juhart in Kaja Marolt.

Ko govorimo o naglušnih in identificiranju, naglušne osebe težko obravnavamo kot enotno skupino. Če pogledamo statistiko, žal nimamo konkretnih podatkov o številu naglušnih, med njimi pa so seveda razlike tako v starosti in izobrazbi kot načinu življenja. Vsak od njih ima svojo izkušnjo z izgubo sluha: kdaj

in kako je izgubil sluh, kakšna je stopnja izgube sluha ter kako se loteva reševanja svojih težav.

Slišišča večina in skupnost gluhih imata vsaka svoj jezik, za naglušne pa se zdi, kot da obstajajo med tema dvema svetovoma. Mar-

Udeleženci so na konferenci ugotovili tudi, da je še velika možnost napredka tako na sistemski kot socialni ravni.

sikdo od njih se z izgubo sluha niti ne želi soočiti oziroma je ne prepozna. Nekateri ne želijo, da jih to opredeljuje, saj bi se tako identificirali s svojo omejitvijo in še poudarili svojo ranljivost in šibkost. Spet drugi imajo potrebo po skupnosti in pripadnosti ljudem s podobnimi ovirami. Želijo si vzornikov na tem področju, primerov dobrih praks reševanja težav s sluhom in boljših sistemskih rešitev.

V povezavi z jezikom in identiteto je bila ena izmed glavnih tem konference jezik in izguba sluha, s poudarkom na učenju tujega jezika za osebe z izgubo sluha. Predavatelji so predstavili različne prakse in izkušnje učiteljev iz Poljske in Češke tako v hibridnem izobraževanju, vključujočih okoljih in posebnih skupinah kot tudi v rednem izobraževanju.

Pri tem so bile v ospredju težave pri poučevanju s perspektive učiteljev. Izkazalo se je, da ni sistemskih rešitev in vnaprej predvidenih postopkov ter korakov za učenje tujega jezika za naglušne. Vključenost je navadno določena z zakonom, vendar v praksi učitelji nimajo potrebnih orodij in podpore. Prav tako nimajo dostopa do informacij ali strokovnjakov, na katere bi se lahko obrnili. Ne počutijo se dovolj izobražene oziroma usposobljene za tovrstno izobraževanje. Ker nimajo primernih orodij, se zanašajo na svoje izkušnje in se znajdejo po svoje, pri tem pa tako med učitelji kot učenci nastajajo velike razlike pri učenju oziroma poučevanju.

Za uspešno inkluzivno učenje bi bili potrebni konkretni sistemski pogoji za vključevanje,

navodila – praktični koraki, tehnični in kadrovski pogoji. Obenem se kaže tudi potreba po strokovnih svetovanjih, izobraževanjih in vodenju za učence in učitelje.

Uspešnost učenja je tako večinoma odvisna od posameznega učenca, študenta in njegove naravnosti oziroma značaja. Ključne so tudi lastnosti, kot so dobra motivacija, potrpežljivost, vzdržljivost in asertivnost. Pri tem so pomembne vloge staršev učenca, podpora sovrstnikov, podpora posebnih izobraževalnih središč (če obstajajo) in podpora asistentov učitelja. Kot učinkovita orodja za inkluzivno izobraževanje so bili prepoznani tehnični pripomočki, slušne zanke, t. i. chatboxi, napisi, podnapisi, vizualni pripomočki (video, slike), učenje branja z ustnic, vaje pravilne izgovorjave, govorne terapije in »izposoja« besed iz znakovnega jezika. Pri načinu izobraževanja se priporoča individualno učenje ali učenje v manjših skupinah (program, prilagojen posamezniku), kreiranje okolja za varno učenje, ponavljanje vprašanj in odgo-

Konferenca sta se udeležili tudi Kaja Marolt, strokovna sodelavka na ZDGNS, in Darja Pajk, diplomirana delovna terapevtka in med drugim tudi članica odbora Evropske zveze naglušnih.

vorov, premori med izobraževanjem, postopno napredovanje ...

V pomoč naglušnim pri učenju in boljši vključenosti so na voljo medicinski, tehnični in digitalni pripomočki. Kljub hitremu napredku tehnologije pa ti niso dovolj. Udeleženci so na konferenci ugotovili tudi, da je še velika možnost napredka na sistemski in socialni ravni. Tako končni rezultati ne bodo v velikem delu prepuščeni iznajdljivosti le nekaj posameznikov.

Dostopnost medijev za osebe z ovirami

Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah (AVMS), ki je bila sprejeta leta 2018, je prinesla spremembe na področju dostopnosti avdiovizualnih medijev za osebe s posebnimi potrebami. Direktiva velja tako za tradicionalne televizijske oddaje kot za platforme za video na zahtevo.

Ena od pomembnih določb je 7. člen, ki zahteva postopno zagotavljanje dostopnosti medijev. To pomeni, da se čedalje več televizijskih programov in avdiovizualnih vsebin opremlja s podnapisi za gluhe in naglušne, z zvočnim opisom (avdiodeskripcijo), govornimi podnapisi in tolmačenjem v znakovni jezik.

Septembra 2020 so države članice morale prenesti direktivo v svojo nacionalno zakonodajo. Evropski forum za osebe s posebnimi potrebami (EDF) je pripravil nabor orodij, ki dajejo priporočila o tem, kako ambiciozno izvajati 7. člen.

Na webinarju, ki je potekal 11. aprila, so predstavniki organizacij oseb s posebnimi potrebami, Evropske komisije, medijskih regulatorjev in ponudnikov vsebin razpravljali o napredku pri dostopnosti medijev.

Predstavnica Evropske komisije je poudarila, da direktiva priznava pomen dostopnosti in želi izboljšati sodelovanje invalidov v družbenem in kulturnem življenju. Države članice imajo določene obveznosti, med drugim, da redno poročajo o ukrepih za večjo dostopnost medijskih storitev.

Švedski regulator je predstavil poročilo, ki kaže, da se ukrepi za dostopnost med državami članicami razlikujejo. Večina držav je uvedla obveznosti za ponudnike pod svojo pristojnostjo, vendar nekatere države še niso prenesle popravljene različice 7.1 člena.

Evropska radiodifuzna zveza (EBU) je izvedla raziskavo, ki je pokazala, da izdajatelji televizijskih programov ponujajo podnaslavljanje in zvočni opis, vendar je dostopnost lahko izziv zaradi različnih žanrov in produkcijskih procesov. Tudi predstavnica Netflixa je predstavila zavezanost podjetja k dostopnosti vsebine.

Poleg že omenjenih ukrepov za izboljšanje dostopnosti medijskih storitev obstajajo še nekatera druga področja, s katerimi se je še treba ukvarjati. Tako bi na primer televizijske oddaje v živo morale imeti zvočni opis za slepe in slabovidne osebe. Prav tako je pomembno, da nove platforme za video na zahtevo zagotovijo več vsebin s to funkcijo.

Poleg tega je treba uskladiti tehnične standarde za dostopnost medijev med državami in ponudniki storitev. Tako bi bila uporabniška izkušnja boljša in prilagajanje vsebin preprostejše. Pomembno je tudi, da so infor-

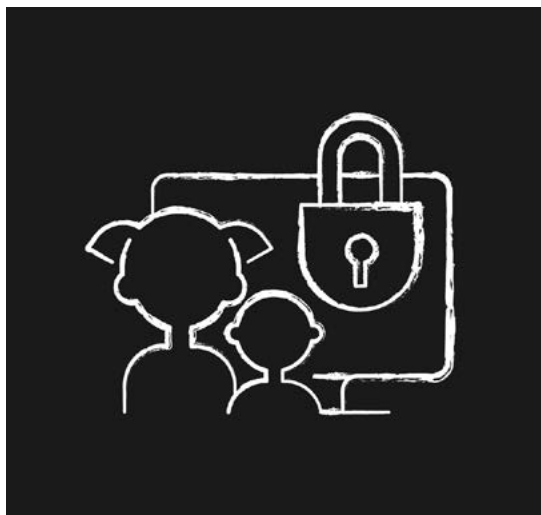

Sodelovanje med organizacijami invalidov, medijskimi regulatorji in ponudniki vsebin je ključno.

macije o dostopnosti jasne in dostopne za uporabnike.

Sodelovanje med organizacijami invalidov, medijskimi regulatorji in ponudniki vsebin je ključno. Skupna prizadevanja so potrebna za napredek na področju dostopnosti medijskih storitev in učinkovito izvajanje direktive.

Na koncu webinarja so udeleženci pozvali k nadaljnjim prizadevanjem za izboljšanje do-

Direktiva o AVMS priznava pomen dostopnosti in želi izboljšati sodelovanje invalidov v družbenem in kulturnem življenju.

Aktualno

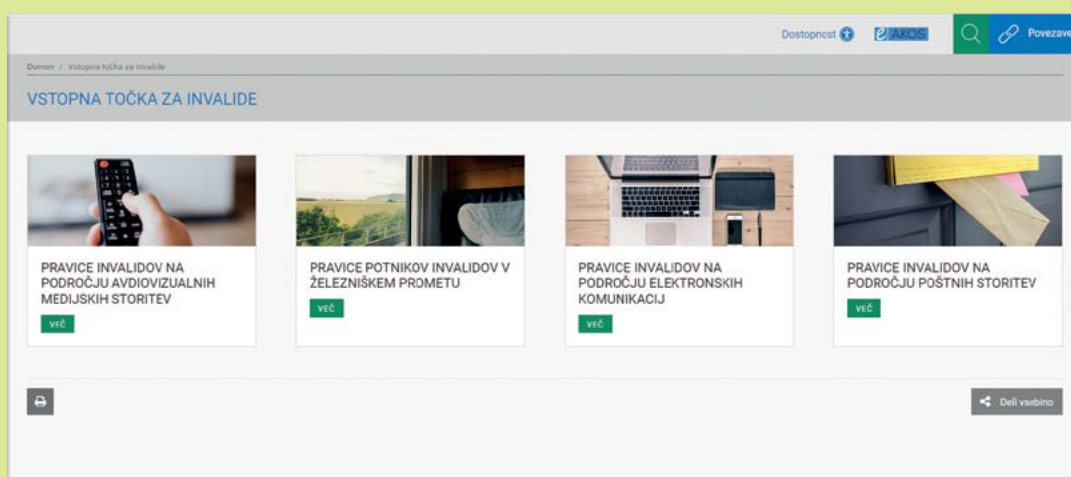
stopnosti medijskih storitev za osebe s posebnimi potrebami. Cilj je zagotoviti enakopraven dostop do informacij, zabave in kulturnih vsebin za vse državljane, ne glede na njihove posebne potrebe.

Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah (AVMS) je pomemben korak naprej pri zagotavljanju dostopnosti medijev za osebe s posebnimi potrebami. S skupnim sodelo-

vanjem in učinkovitim izvajanjem direktive se pričakujeta izboljšanje dostopnosti medijskih storitev in večja vključenost oseb s posebnimi potrebami v družbeno in kulturno življenje.

Avtorica je besedilo povzela po poročilu webinarja z naslovom *Direktiva AVMS: Je dosegla napredek pri dostopnosti medijev?* prof. dr. Matjaža Debevca.

POMEMBNO

AKOS je v preteklem letu vzpostavil spletno vstopno točko, namenjeno osebam z različnimi ovirami.

Najdete jo na spletnem naslovu:

<https://www.akos-rs.si/vstopna-tocka-za-invalidi>

Pomembno je, da pošljete pritožbo, če na televiziji opazite, da program ni podnaslovljen ali tolmačen, vendar bi bilo za vas to pomembno.

V zavihku Pravice invalidov na področju Avdiovizualnih medijskih storitev boste našli pritožbeni obrazec, ki ga prilagamo tudi v reviji.

Izpolnjenega pošljete nazaj na AKOS, lahko pa ga pošljete tudi na ZDGNS in ga bomo AKOS-u posredovali mi.

Le s skupnimi močmi nam lahko uspe izboljšati dostopen televizijski program.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

PRITOŽBA GLEDE DOSTOPNOSTI DO AVDIOVIZUALNIH MEDIJSKIH STORITEV

Agencija v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru in v skladu s predpisi o varovanju osebnih podatkov vaših podatkov ne bo posredovala kršitelju ali drugim osebam.

Prijavo lahko vložite anonimno, vendar vas v tem primeru ne bomo mogli obvestiti o morebitnih ukrepih. V primeru anonimne prijave svojih podatkov ne navedite.

Vaši podatki (NEOBVEZNO)	
Ime in priimek ali firma pravne osebe	
Naslov	
Telefon	
E-pošta	

Želim pisni oziroma elektronski odgovor na svojo prijavo (ustrezno označite):

DA

NE

PODATKI O KRŠITELJU IN KRŠITVI

Kdo naj bi storil kršitev v zvezi z dostopnostjo?	
Čas , ko je bila domnevna kršitev storjena (datum, ura).	
Televizijski program oz. avdiovizualna medijska storitev na zahtevo , kjer je bila zaznana domnevna kršitev.	

Opis kršitve

Prosimo vas, da čim bolj natančno opišete dejanje, ki naj bi predstavljalo kršitev (s čim naj bi bila storjena kršitev, zakaj naj bi prišlo do kršitve), in predložite morebitne dokaze.

Datum:

Podpis:

Izvedeni kulturni projekti ZDGNS v letu 2022

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je bila na kulturnem področju lani zelo dejavna. Veliko kulturnih dogodkov je imelo tudi mednarodne razsežnosti.

Gledališki festival

MDGN Velenje je organiziralo gledališki festival gluhih, ki se ga je udeležilo pet društev. Pripravili so različne žanre, od drame do komedije. Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor se je predstavilo z dramo *Moje roke so moj jezik*, Društvo oseb z okvaro sluha celjske regije je pripravilo deklamacijo *Senčno gledališče o življenju z ušesi*, Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slo-

venske Konjice, Vitanje in Zreče je nastopilo s komedijo *Stan in Olio*, domača Velenjčana sta prikazala, kako se gasilca pripravljata na tekmovanje, člani Društva gluhih in naglušnih Ljubljana pa so se predstavili s komedijo *Varuška*. Vsi so se odlično odrezali in si prislužili bučen aplavz. Prireditev je povezovala članica velenjskega društva Jana Maier ob spremljavi tolmačke Darje Fišer. Sodelovala je tudi tolmačka Polona Dobnik. Z obiskom

Aktivnosti
ZVEZE

Aktivnosti zveze

MDGN Velenje je organiziralo gledališki festival gluhih, ki se ga je udeležilo pet društev.

nas je počastila podžupanja Mestne občine Velenje Aleksandra Vasiljevič, ki je gledalcem in nastopajočim namenila nekaj besed in odprla festival.

Gledališka delavnica

Na gledališki delavnici v Kranjski Gori je 24 udeležencev iz društev gluhih in naglušnih Slovenije imelo priložnost spoznati posebno gledališko zvrst VV (Visual Vernacular) in pantomimo, ki ju je predstavil gluhi performer

Erwan Cifra iz Francije z bogatimi izkušnjami na svetovni VV-sceni.

Filmski festival

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije vsako leto priredi filmski festival gluhih. Organizatorji tokratnega, že šestnajstega zapored, so bili v DGN Posavja Krško. Na festivalu, ki so ga izpeljali v soboto, 22. oktobra 2022, je sodelovalo pet društev iz Slovenije s šestimi kratkimi filmi. V DGN Posavja so

Likovna kolonija gluhih in naglušnih Slovenije je potekala septembra lani v Celju.

pripravili dva kratka filma z naslovoma Deklica Sava in Sprejetost. Filmski festival je potekal v prijetnem razpoloženju, kar je potrdila tudi udeležba obiskovalcev.

Likovna kolonija gluhih

Likovna kolonija gluhih in naglušnih Slovenije je potekala v Celju od 2. do 4. septembra 2022. Prijavljeni ustvarjalci, bilo jih je devet, so ustvarjali na temo »Celje skozi oči Alme Karlin«. Udeleženci so bili nastanjeni v Mladinskem centru Celje.

Premiera celovečerne gledališke igre Pika Nogavička

Gledališka skupina Tihe stopinje, ki deluje pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, je 4. junija v dvorani SiTi Teatra BTC Ljubljana pripravila premiero gledališke predstave Pika Nogavička. Gluhi in naglušni igralci ter umetniki so z uprizoritvijo navdušili staro in mlado. Sporočilo igre, ki jo je režirala Lada Orešnik in je prvenstveno namenjeno mlajšemu občinstvu, je, naj starši več časa preživijo s svojimi otroki. Nastopili so Nel Delošto, Boštjan Hren, Zlatka Petrač, Nejc Drekonja, Petra Šiler, Barbara Čarman, Špela, Rotar, Marta Vavpetič, Jelena Bolšedonova in Rok Juršič.

Priredba te znane zgodbe v slovenski znakovni jezik je nastala pod taktirko Lade Orešnik, scenografijo na odru in kostumografijo je pripravila Jelena Bolšedonova, za ilustracije pa je poskrbel Rok Juršič. Predstavo so tolmačili Mojca Korenjak, Martin Klepec in Karin Brumen. Ponovitev je bila na Pikinem festivalu v Velenju 10. septembra 2022.

Projekt Hiša znakovnega jezika

V Sloveniji se je mudil predsednik Evropske zveze gluhih Mark Wheatley, ki je 25. marca 2022 v gledališki dvorani SiTi Teatra predsta-

vil projekt Muzeji gluhih po Evropi. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je predstavila idejni projekt Hiša znakovnega jezika, v kateri bo imel svoje mesto tudi muzej zgodovine gluhih. Na kulturnem večeru smo si ogledali tudi gledališki nastop skupine Tihe stopinje s predstavo o Ivanu Štreklju, prvem slovenskem gluhem akademskem kiparju.

Skupinski ogled filma Oma

Film z naslovom Oma govori o gluhi Ivici Hani Burggraf in njeni življenjski zgodbi, ko je med šolanjem v Gradcu v Avstriji med drugo svetovno vojno spoznala svojo avstrijsko prijateljico Sonjo in ji pomagala odkrivati svet gluhotote in znakovnega jezika. Film so predvajali na letošnjem Festivalu slovenskega filma v Portorožu. Za društva smo pripravili skupinski ogled filma z organiziranim avtobusnim prevozom.

Mednarodni dan gluhih 2022

Vsako tretjo soboto v septembru gluha skupnost po vsem svetu praznuje mednarodni dan gluhih. Tokrat ga je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije posvetila praznovanju 30. obletnice ustanovitve Športne zveze gluhih Slovenije. Da je bil dogodek še posebno prazničen, je poskrbel nedavni uspeh košarkarjev, ki so na svetovnem prven-

Ob mednarodnem dnevu gluhih 2022 je bil predvajan tudi film Preslišani uspehi, ki govori o športnih dosežkih gluhih športnikov.

Gledališka skupina Tihe stopinje je na akademiji za gledališče uprizorila igro *Moja draga dama* o razigranem dekletu, ki želi vstopiti v bogato družbo.

stvu gluhih v košarki trije proti trem Sloveniji priborili zlato kolajno. Toda – ali bo to še en preslišan uspeh gluhih športnikov? O tem se med drugim sprašuje celovečerni film *Preslišani* uspehi avtorice Tine Grošelj v produkciji Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki smo ga predvajali na dogodku, govori pa o športnih dosežkih gluhih športnikov, ki pa jih država Slovenija vseh žal ni priznala. Ob jubileju Športne zveze gluhih Slovenije na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije poudarjamo uspehe gluhih športnikov, hkrati pa tudi opozarjamo, da kljub vpisu slovenskega znakovnega jezika v Ustavo Republike Slovenije še vedno ni urejeno sistemsko financiranje razvoja slovenskega znakovnega jezika.

Gledališka predstava *Moja draga dama*

Gledališka skupina Tihe stopinje je na akademiji za gledališče uprizorila igro *Moja draga dama* o razigranem dekletu, ki želi vstopiti v bogato družbo. Gluhi igralci so očarali veliko gledalcev, tako gluhe kot slišče. Igra je s temo izobraževanja in sprejemanja drugačnosti pokazala prav na položaj gluhih v svetu sliščih. Zgodba, ki so jo s pomočjo tolmačev priredili v slovenski znakovni jezik, je povzeta

po ameriškem glasbeno-komičnem filmu iz leta 1964, v katerem igra glavno vlogo Audrey Hepburn. V naši gledališki zgodbi nastopa revna prodajalka rož, ki jo profesor nauči pravil vedenja in govora, potrebnih za vključitev v visoko družbo. V predstavi, ki jo je režirala Lada Orešnik in zanjo napisala tudi scenarij, so nastopili Špela Rotar, Boštjan Hren, Sašo Letonja, Marta Vavpetič, Jelena Bolšedonova, Nejc Drekonja, Zlatka Petrač in Barbara Čarman, za sceno in kostume pa je poskrbela Jelena Bolšedonova.

Dan slovenskega znakovnega jezika

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je pripravila kulturni program ob dnevu slovenskega znakovnega jezika, ki smo ga sredi novembra proslavili v dvorani SiTi Teatra v Ljubljani. Gluho in slišče občinstvo je imelo redko priložnost uživati v glasbenih točkah gluhe klaviaturistke in naglušnega pianista ter v predstavi *Moja draga dama* gledališke skupine Tihe stopinje pod taktirko režiserke Lade Orešnik. Program je potekal v znakovnem jeziku, v govor pa so ga prevajali tolmači. V glasbenem delu so se predstavili varovanci učiteljice klavirja Benedicte Callebaut iz osnovne šole Cerčno. Najprej je nastopila gluha klaviaturistka Klara Pavšič s skladbo *Keep Going* skladatelja Jefa Neva, nadaljevala je z drugim delom sedme Beethovnovе simfonije ter končala s skladbo v latinskoameriških ritmih.

Ob dnevu slovenskega znakovnega jezika so v petek, 11. novembra 2022, v gledališki dvorani Siti Teatra v BTC-ju v Ljubljani znova uprizorili gledališko predstavo *Moja draga dama*. V njej so nastopili Špela Rotar v glavni vlogi Elize, Sašo Letonja, Boštjan Hren, Jelena Bolšedonova, Marta Vavpetič, Nejc Drekonja, Petra Šiler, Zlatka Petrač in Barbara Čarman.

ZDGNS je v Ljubljani ob dnevu slovenskega znakovnega jezika pripravila kulturni program. Gluho in slišče občinstvo je imelo redko priložnost uživati v glasbenih točkah gluhe klaviaturistke.

Festival pantomime in poezije

Festival sta pripravila Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana ter Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. Nastopili so gluhi, naglušni in slišči pod mentorstvom Lade Orešnik, gluhe režiserke in vodje kulturne sekcije Vite Zupančič. Srečanje je potekalo konec novembra v SiTi teatru v Ljubljani, na njem

pa smo spremljali raznovrsten program z nastopom gluhih igralcev iz različnih društev gluhih v Sloveniji in tujini.

Premiera filma Preslišani uspehi

Le malokdo ve, da so prav gluhi športniki osvojili prve medalje za samostojno Slovenijo.

Na festivalu pantomime in poezije v Ljubljani je nastopilo veliko članov iz društev gluhih in naglušnih.

Pod slovensko zastavo so osvojili kar štirintri-deset olimpijskih medalj ter sedemnajst kolajn na svetovnih in šestintrideset na evropskih prvenstvih. Te vrhunske, a po krivici spregledane športne rezultate je slovenski in mednarodni javnosti predstavil dokumentarni film *Preslišani uspehi*, ki je nastal v produkciji Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Premierno so ga predvajali v Kinu Šiška 17. septembra 2022.

Celovečerni film *Preslišani uspehi* avtorice Tine Grošelj v ospredje postavlja vrhunske gluhe športnike, ki so z vsemi osvojenimi kolajnami Slovenijo postavili na svetovni zemljevid kot športno velesilo. Film se osredotoča na pripovedi športnikov in njihovih trenerjev. Med njimi so smučarka Sabina Hmelina, nosilka prve medalje za samostojno Slovenijo, kolesar Samo Petrač, prvi gluhi nosilec olimpijske medalje v individualnem športu, in gluha košarkarska ekipa, ki je osvojila edini olimpijski kolajni v kolektivnem športu. Kljub hudi invalidnosti in zahtevnim razmeram so z izjemnimi uspehi postali junaki gluhe skupnosti, vendar so bogatim športnim karieram sledila grenka razočaranja. Vse doslej so bili njihovi dosežki spregledani in na uradnem seznamu vseh slovenskih prejemnikov olimpijskih medalj ni navedenih gluhih športnikov. Zato jih film postavi v ospredje, predstavi pa tudi zadnji mejnik, ki sta ga postavili atletinji Leja Glojnarič in Iris Breganski. Vsi gluhi športniki so s svojimi uspehi pripomogli k zakonu o športu, ki je izenačil vse športnike, država pa je z njim prihodnjim generacijam gluhih športnikov omogočila ustrezne razmere in motivacijo za ustvarjanje novih športnih pravljic. Film *Preslišani uspehi* je priznanje in poklon vsem gluhim športnikom, ki bodo za vedno ostali zaslužni predstavniki državne športne zgodovine.

Razstava gluhega kiparja Ivana Štreklja

Kipar Ivan Štrekelj (1916–1975) je v širši javnosti manj poznan, njegovo delo je bilo dolgo časa po krivici neraziskano. Je naš prvi gluhi ustvarjalec z akademsko izobrazbo, ki jo je pridobil na beograjski in ljubljanski akademiji za likovno umetnost. Delal je z različnimi materiali. Svoja najboljša dela je ustvaril v petdesetih letih prejšnjega stoletja, med najbolj znanimi je Spomenik talcem ob Večni poti v Ljubljani. Udeleževal se je tudi v takratni novoustanovljeni organizaciji gluhih Jugoslavije ter Združenju defektnih s sluhom Slovenije, v katerem je bil nekaj časa vodja kulturno--prosvetnega resorja. Narodna galerija je lani pripravila njegovo pregledno razstavo, ki je bila na ogled od maja do oktobra. Na njej je bilo predstavljenih štirideset kipov, šestnajst del na papirju in ena oljna slika, dodane pa so fotografije treh javnih spomenikov in štirih nagrobnikov. Štrekljeva ustvarjalna pot je tudi prvič predstavljena na monografski razstavi. Omogočen je bil tudi vodeni ogled razstave s pomočjo tolmačev slovenskega znakovnega jezika.

Miza za vsakogar: Z odprto komunikacijo do razumevanja vseh odtenkov realnosti

Zadnji novembrski teden pogovorov ob Mizi za vsakogar je postregel z zanimivimi gosti, ki so spregovorili o svojih težkih življenjskih preizkušnjah in vsakdanjih izzivih, ki jih nemalokrat opominjajo, da so uvrščeni v »posebno« kategorijo. V novembrskem pogovoru je sodeloval Anton Petrič iz Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Iz pogovorov je nastal priročnik *Vključenost za vsakogar*, v katerem so na kratko opisali izzive oseb z različnimi omejitvami ter dodali QR-kode s povezavami do društev, ki se zavzemajo za njihovo enakopravno vključenost v družbeno okolje.

Izvedeni športni projekti ZDGNS v letu 2022

Športna zveza gluhih Slovenije (ŠZGS) je v letu 2022 načrtovala udeležbo na tekmovanjih, ki jih je na zadnji seji potrdilo predsedstvo ŠZGS.

Mednarodni šport

Olimpijske igre gluhih, Caxias do Sul (Brazilija), 1.–15. maj 2022

Slovenske barve je branila četverica v postavi Marino Kegl, Iris Breganski, Leja Glojnarič in Tadej Enci. Za Marina Kegla, teniškega

igralca iz Murske Sobote, so bile to tretje olimpijske igre gluhih. Leta 2017 je bil četrti, v Brazilijo pa je prišel kot tretji najboljši teniški igralec s svetovne teniške lestvice gluhih. V malem finalu je izgubil proti Indijcu Šekarju in osvojil nehvaležno 4. mesto.

Slovenski športniki so bili na OI gluhih, ki so bile v Braziliji, vrhunski. Domov so se vrnili z medaljami.

Iris Breganski je mlada gluha športnica iz Radovljice in članica kluba AK Triglav Kranj. V Braziliji je debitirala na olimpijskih igrah gluhih, pomerila pa se je v sedmerboju, skoku v višino in skoku v daljino. Osvojila je dve bronasti medalji, v sedmerboju in skoku v višino. Brežičanka Leja Glojnarič je na olimpijskih igrah gluhih tekmovala prvič, in sicer v sedmerboju, skoku v višino in metu kopja. Osvojila je dve zlati medalji: v sedmerboju in skoku v višino. Atlet Tadej Enci iz Velenja je leta 2017 debitiral na olimpijskih igrah gluhih in bil

Slovenska košarkarska reprezentanca gluhih je na svetovnem prvenstvu v Izraelu osvojila zlato kolajno v igri trije proti trem.

v teku na 400 metrov 12. V Braziliji je tekmoval v teku na 400 metrov in 400 metrov z ovirami. V teku na 400 metrov je bil skupno 11., v teku na 400 metrov z ovirami pa je padel in se ni uvrstil v nadaljnje tekmovanje.

Svetovno prvenstvo gluhih v košarki 3 x 3 – Tel Aviv (Izrael), 7.–10. september 2022

Slovenska košarkarska reprezentanca gluhih je na svetovnem prvenstvu v Izraelu osvojila zlato kolajno v igri trije proti trem. V velikem finalu je Slovenija, ki so jo zastopali Miha Zupan, Miha Jakofčič, Jan Orešnik in Jaka Markovič, premagala Ukrajino z 21 : 19. Na poti do naslova je Slovenija v rednem delu porazila Mongolijo (21 : 9), Tajvan (21 : 9), Estonijo (21 : 12), Argentino (20 : 14) in Izrael (21 : 9). V rednem delu je priznala premoč le Ukrajini (21 : 13).

Evropsko prvenstvo gluhih v atletiki U23, Szczecin (Poljska), 25.–28. avgust 2022

To evropsko prvenstvo je bilo zaradi prejemnega števila prijavljenih mladih atletov prestavljeno na nov termin, in sicer od 21. do

Tudi iz Gradca, kjer je junija lani potekalo evropsko pokalno tekmovanje v kegljanju gluhih iz štirih držav, so slovenski gluhi in naglušni športniki prinesli medalje.

27. avgusta 2023, ko bo obenem potekalo tudi člansko prvenstvo.

Evropski pokal gluhih v kegljanju, Gradec (Avstrija), 23.–26. junij 2022

V Gradcu je 23. do 25. junija potekalo evropsko pokalno tekmovanje v kegljanju gluhih iz štirih držav, ki se ga je udeležila tudi Slovenija. Slovensko ekipo so sestavljali Aleš Peperko, Tomaž Klemen, Robert Marolt, Boris Nadižar in Rado Bojan Selan. Osvojili so bronasto medaljo. V sprintu je Robert Marolt dosegel zlato, Aleš Peperko pa bron. V posamični konkurenci in kombinaciji je bil Tomaž Klemen tretji.

Kongresi

Volilni kongres ICSD, Dunaj (Avstrija), 9.–10. september 2022

Septembra je na Dunaju potekal 49. volilni kongres Mednarodnega komiteja za šport gluhih. Dogovorili so se, da bodo naslednje olimpijske igre v glavnem mestu Japonske. Izvolili so novega predsednika Adama Kosa in tudi podpredsednika in člane izvršnega odbora. Sprejeli so novo športno panogo jadrnanje in ga vključili v program olimpijskih iger gluhih od leta 2029. Košarke 3 x 3 za zdaj še ne bodo uvrstili v program olimpijskih iger gluhih. Šah bo v letu 2029 prestavljen z zimskih olimpijskih iger gluhih v program let-

V Belgiji je konec oktobra potekal kongres Evropske športne zveze gluhih (EDSO). Tam je bil Anton Petrič izvoljen za generalnega sekretarja EDSO.

Aktivnosti zveze

nih olimpijskih iger. Na tem kongresu sta bila delegata Sabina Hmelina in Anton Petrič.

Izredni kongres EDSO, Bukarešta (Romunija), 9. april 2022

Na izrednem kongresu so obravnavali spremembe in dopolnitve statuta EDSO in ga izoblikovali kot končni predlog za potrditev na rednem kongresu jeseni 2022. Kot delegat ŠZGS se je kongresa udeležil Robert Žlajpah.

Volilni kongres EDSO, Mechelen (Belgija), 26.–28. oktober 2022

V belgijskem mestu Mechelen je konec oktobra potekal 21. redni kongres Evropske

športne zveze gluhih ali krajše EDSO. Kongresa se je udeležilo petdeset delegatov nacionalnih športnih zvez gluhih triintridesetih nacionalnih športnih organizacij gluhih. Tam je bil Anton Petrič izvoljen za generalnega sekretarja EDSO. Slovenijo sta v imenu Športne zveze gluhih Slovenije zastopala predsednica Sabina Hmelina in član sekretariata Robert Žlajpah.

Državna prvenstva gluhih v letu 2022

Športna zveza gluhih Slovenije je izvedla naslednja državna prvenstva gluhih po tekmovalnem koledarju, potrjenem na seji predsedstva ŠZGS:

Športna panoga	Datum izvedbe	Izvajalec in lokacija
ŠAH – posamično in ekipno Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalcev: 24 šahistov	19. 2. 2022	DGN Pomurja Murska Sobota, Hotel Zvezda
BADMINTON M/Ž Tehnični delegat: Robert Žlajpah Tekmovalcev: 6 moških in 5 žensk	12. 3. 2022	DOZIS Dolenjske in Bele krajine Športni center Livada, Novo mesto
BOVLING – posamično/dvojice Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 36 moških in 10 žensk	26. 3. 2022	DGN Ljubljana, BK 300 Ljubljana
ODBOJKA M/Ž 3 + 3 Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 4 ekipe po 6 igralcev	2. 4. 2022	DOOS celjske regije Center srednjih šol Celje
BOVLING – trojice Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalci: 33 moških in 9 žensk	23. 4. 2022	MDG Ljubljana, BK 300 Ljubljana
DVORANSKI NOGOMET odpovedano	21. 5. 2022	MDGN Slovenske Konjice, Športna dvorana Slovenske Konjice
BALINANJE – posamično Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 20 moških in 9 žensk	28. 5. 2022	AURIS Kranj, BK Lokateks Škofja Loka
ŠPORTNI RIBOLOV Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 28 ribičev	4. 6. 2022	DGN Severne Primorske, Jezero Vogršček

Aktivnosti zveze

ORIENTACIJSKI TEK M/Ž Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalci: 17 moških in 6 žensk	11. 6. 2022	MDGN Velenje, Letuš
BALINANJE – dvojice Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 20 moških	18. 6. 2022	DGN Ljubljana, BŠD Ljubljana Šiška
BALINANJE – ekipno Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalcev: 36 balinarjev in balinark	2. 7. 2022	MDG Ljubljana, Hermes LL
KOŠARKA 3 x 3 Ni bilo izpeljano	julij 2022	V sklopu turnirjev streetballa KZS
ODBOJKA NA MIVKI M/Ž odpovedano	9. 7. 2022	DGN Južne Primorske, Rekreacijski park Koper

Po vsakem izvedenem državnem prvenstvu je tehnični delegat podal tehnično poročilo. ŠZGS je za vsako poslano finančno poročilo obračunal dotacijo na podlagi potrjenega finančnega plana za izvedbo DP v letu 2022 in jo nakazal društvu – izvajalcu.

Izpeljanih je bilo le deset državnih prvenstev od dvanajstih (DP v košarki 3 x 3 bi izvedli pod okriljem KZS). Zaradi premajhnega števila prijav je bilo odpovedano državno prvenstvo gluhih v odbojki na mivki v Kopru. Državno prvenstvo v dvoranskem nogometu je bilo zaradi dveh prijav preloženo na jesen; MDGN Slovenske Konjice je kot izvajalec prvenstva na društva poslalo poizvedbo o zanimanju za sodelovanje društev; odziva ni bilo, zato je bilo prvenstvo odpovedano. DP v odbojki na mivki je bilo tri leta zaporedoma odpovedano zaradi premajhnega števila prijav, zato je bilo na seji predlagano, da se spremeni pravilnik, tako da je sestava dvojic odprtega tipa, ni pa vezana na matično društvo kot pri košarki. Delegati so tudi potrdili mešane dvojice v odbojki na mivki in tudi proste prestopne med društvi s soglasjem matičnega društva.

Točkovanje uvrstitev društev gluhih in naglušnih Slovenije na državnih prvenstvih v letu 2022

ŠZGS je opravila točkovanje uvrstitev društev gluhih in naglušnih Slovenije na državnih prvenstvih v letu 2022. Točkovanje je v gradivu predsedstva ŠZGS, opravil pa ga je član sekretariata Robert Žlajpah. Po seštetju vseh uvrstitev društev na državnih prvenstvih v različnih športnih panogah in kategorijah je največ točk osvojilo društvo DOOS celjske regije.

Jadranje gluhih in donacija dveh jadrnic

Tomasz Guminski, tehnični direktor jadrnanja pri Mednarodnem komiteju za šport gluhih in predsednik varšavskega športnega kluba gluhih z dolgoletnimi jadralskimi izkušnjami, je v Slovenijo pripeljal dve jadrnici za slovenske gluhe jadrnalce, da bi se usposabljali za tekmovalno jadrnanje in trenirali za mednarodna tekmovalna gluhih v jadrnanju. V Portorožu je bilo od 23. do 27. avgusta odprto evropsko prvenstvo v jadrnanju v razredu Seascope 18. Med slišječimi tekmovalci sta v regati prvič tekmovali gluhi jadralki Jelena Bolšedonova in Aleksandra Prelaz iz Jadranskega kluba Pirat.

Mednarodni dan gluhih in 30-letnica delovanja ŠZGS

V soboto, 17. septembra 2022, je bila slavnostna akademija Mednarodnega dneva gluhih, posvečena 30-letnici delovanja Športne zveze gluhih Slovenije. Za ta dogodek so pripravili uro in pol dolg film Preslišani uspehi, ki ga je posnela filmska ekipa avtorice Tine Grošelj. Pred predvajanjem filma je bila slavnostna govornica predsednica ŠZGS. Kot častnega gosta dogodka smo povabili župana Mestne občine Ljubljana Zorana Jankoviča, povabili pa smo tudi vse nosilce medalj in njihove trenerje ter dosedanje funkcionarje.

Selekcija gluhih Slovenije v dvoranskem nogometu v Sarajevu, 4. junija 2022

Na povabilo Udruženja gluhih sportista BiH iz Sarajeva se je veteranska selekcija gluhih Slovenije v dvoranskem nogometu (futsalu) udeležila dveh prijateljskih tekem z veteransko reprezentanco gluhih BiH v Sarajevu. Prvo tekmo je dobila Slovenija z rezultatom 3 : 2, drugo pa s 5 : 1. Slovensko selekcijo je vodil Aleš Škof, kombi je pri lokalnem ponudniku

izposoje kombijev priskrbela predsednica ŠZGS, nastanitev v Sarajevu je uredila ŠZGS.

Volilna seja predsedstva Športne zveze gluhih Slovenije

V soboto, 3. decembra 2022, je Športna zveza gluhih Slovenije izpeljala volilno sejo predsedstva ŠZGS, ki so se je udeležili predstavniki športne sekcije društev gluhih in naglušnih Slovenije ter člani sekretariata ŠZGS. Športna zveza gluhih Slovenije ima novo vodstvo. Na volilni seji predsedstva ŠZGS so delegati društev izvolili nov sekretariat ŠZGS za mandatno obdobje 2022–2026 v naslednji sestavi: Sabina Hmelina – predsednica, Valerija Škof – podpredsednica, Anton Petrič – sekretar, Jelena Bolšedonova – članica sekretariata in Matjaž Juhart, sekretar ZDGNS, član sekretariata po službeni dolžnosti. Vsem sodelujočim v projektih tega programa je omogočena videokomunikacija na daljavo z vodjem programa in vodstvom Športne zveze gluhih Slovenije za svetovanja, ureditev osebnih zadev, pripravo individualnih programov in nabavo nujno potrebnih stvari prek spletne prodaje.

ODKRIJTE NOVO APLIKACIJO SPLETNE^{TV},
ki jo lahko s QR-kodo naložite na telefon.

Če se spletna stran za nalaganje ne odpre, lahko aplikacijo na operacijski sistem Android naložite tako, da v trgovini Google Play v iskalnik vtipkate Spletna TV, poiščete naš logotip in aplikacijo namestite na telefon. Mobilna aplikacija Spletne TV omogoča ogled in poslušanje oddaj in prispevkov ter pregledovanje novic na portalu www.spletnatv.si.

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.

✓ Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.

✓ Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.

✓ Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljicah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.

✓ Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.

✓ QR

Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.

✓ Gluhoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe.

Duševno zdravje na prvem mestu

Gluhe ženske potrebujejo druženje in več informacij v znakovnem jeziku, zato je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije v sodelovanju z Valerijo Škof in Dašo Peperko konec marca v Kranjski Gori organizirala prvi tabor za gluhe ženske. Na njem je bilo v ospredju duševno zdravje.

Na prvem taboru gluhih žensk je Valerija Škof predstavila podkast Menta, Alda Padeiro Batory se je zavzela za opolnomočenje, pravice in duševno zdravje gluhih žensk, Lea Milašauske pa je govorila o feminizmu in spolnosti. Udeleženske tabora so uživale tudi v gozdni kopeli.

Prvi dan je Valerija Škof pri predstavitvi podkasta Menta, ki deluje že eno leto, povedala,

da je njegovo bistvo ozaveščanje oseb z okvaro sluha o duševnem zdravju, odnosih, stiskah ter komunikacija in odpravljanje tabujev. Drugi dan so se zvrstila številna predavanja. Najprej je o opolnomočenju žensk, njihovih pravicah in duševnem zdravju predavala gluha psihoterapevtka Alda Padeiro Batory iz Danske. »V zvezi z gluhoto je zelo veliko težav, največje pa so zaradi ovir. Pri ženskah so težava nasilje, posilstva in še

Litovka Lea Milašauske, ki sicer prihaja iz Hrvaške, je predavala o feminizmu in spolnosti.

marsikaj, tako da je res veliko duševnih težav,« je povedala predavateljica.

Litovka Lea Milašauske, ki sicer prihaja iz Hrvaške, je predavala o feminizmu in spolnosti in pojasnila: »Nekateri mislijo, da feminizem pomeni, da mora biti ženska na višjem, moški pa na nižjem položaju, da moškega ponižuje, sovraži. To ni to. Pomeni samo, da želijo biti ženske enakopravne. Tak primer je, da imata ženska in moški enako diplomo, enako delovno mesto, vendar moški dobi boljšo plačo

kot ženska. Zakaj je tako? Ali da mora biti ženska doma in da ima večjo odgovornost in skrb za otroke, moški pa manjšo. Zakaj? Biti morata enakopravna. Sta človeka. In to je bil namen ozaveščanja, kaj je feminizem. Ni upor, je svoboda, da se vsaka sama odloča, kaj si želi, in kaj si želi moški, da spoštujeta drug drugega. To je pomembno, da čutimo, da smo enakopravne.« Tema o spolnosti je bila sproščena. Lea Milašauske pravi, da je pomembna komunikacija, treba se je odpirati in povedati svoje želje, da spolnost postane

Udeleženke so z zanimanjem sodelovale na predavanjih, veliko so se pogovarjale o duševnem zdravju.

poznamo, slišiš pa jih poznajo. Različni smo, in to je treba spoštovati.«

Po celodnevni predavanjih je sledila sprostitvev, in sicer gozdna kopel – praksa za boljše počutje. »Gozdna kopel na več različnih načinov vpliva na splošno počutje, kakovost imunskega sistema, spanec, izboljšanje kardiovaskularnih boleznih, hkrati pa zmanjšuje občutek stresa v telesu in občutek anksioznosti, nemira ... Gozdne kopeli lahko vsak izvaja sam, vedno, kadar koli gre v gozd, kadar se odklopi od tehnologije, od drvečih misli, ki jih imamo nenehno v glavi. Za vodne gozdne kopeli pa je priporočljivo, da jih izvaja certificirani vodnik, ki zna pravilno sestaviti dejavnosti, da omogočijo udeležencem, da se res kar se da povežejo z naravo in jo doživijo pozitivno,« je pojasnila vodnica Katja Cimermančič.

In za konec še lepa misel Glorie Vanderbilt, znane ameriške umetnice, avtorice, igralke in modne oblikovalke: »Vedno sem bila prepričana, da uspeh ene ženske lahko pripomore k uspehu druge.«

Celodnevni predavanjem je sledila sprostitvev, tudi gozdna kopel – praksa za boljše počutje.

užitek. »Nekatere mislijo, da pač moraš imeti spolne odnose, da je druga oseba srečna, čeprav sama nisi srečna. Komunikacija lahko pomaga, da si poveva, kaj si želiva. In sva srečnejša, ko bolj raziskujeva. V spolnosti je lahko več različnih besed, ampak mi tega ne

Gozdne kopeli lahko vsak izvaja sam, vedno, kadar koli gre v gozd.

Darujem kri, pomagam sočloveku

Že kot mlad fant si je Srečko Veit iz Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor želel pomagati soljudem. Ta čut za soljudi ni pojenjal vse do danes, ko je že v pokoj. Od nekdanj si želi ljudem v težavah priskočiti na pomoč in po svojih najboljših močeh prispevati, kar lahko.

Že v mladih letih je Srečko Veit postal krvodajalec. »To je zelo plemenito dejanje vsakega zdravega prebivalca. Nikoli se ne zavedamo, kdaj in kje bomo kri potrebovali sami. V tistem času se je uveljavljal slogan Daruj kri, rešuj življenja. Ta se je pokazal za zelo resničnega, saj kot mladi brigadir nisem mogel verjeti svojim ušesom, da v domovini, v kateri smo živeli, ni bilo krvi, s katero bi lahko rešili življenje mlademu dekletu. Kot brigadir sem nagovoril precej mladenk in mladeničev, da smo za to dekle darovali kri. Takrat se me je

prijel vzdevek Internacionalec. Mislim, da sem bil tedaj med prvimi, ki smo darovali kri v drugih večjih mestih nekdanje skupne države Jugoslavije,« se spominja Veit. Dodaja, da je imel ta občutek solidarnosti in sočutja veliko dodatno vrednost, še toliko bolj, ker mu je priznani zdravnik, prim. dr. Edvard Glaser, dejal, da je njegova kri posebna. To je pomenilo, da ima Srečko Veit kri, ki je bila (pre)potrebna za mamice pri porodih. Njegova kri je naravno imuna proti otroški zlatenici, kar je še dandanes redkost. »V drugih republikah nekdanje

Nasmejani Srečko Veit
z najstarejšo članico
društva Podravja
Maribor

Jugoslavije krvodajalstvo še ni bilo tako dobro organizirano, kot je bilo pri nas v Sloveniji. Tako slabi temelji prostovoljnega krvodajalstva v državah, ki so nastale iz Jugoslavije, so vidni še danes. Žalosti me, da tisti podjetniki, ki imajo moč, nimajo posluha za tako plemenito dejanje. Mislim, da bi se vsak človek moral zavedati, da lahko jutri sam potrebuje darovalčevo kri,« je prepričan Veit.

Nekaj dobrega in koristnega

Nekoč so na dan odvzema krvi dobili prost dan v službi. V bolnišnico Maribor si moral priti že zelo zgodaj, saj je bilo ob torkih na rednem odvzemu možno darovati samo 200 krvodajalcem. Velikokrat se je prostovoljnega krvodajalstva udeležilo več kot 300 krvodajalcev. To je pomenilo, da so v krvodajalski ambulanti delali z vso močjo. »Krvodajalci in medicinsko osebje smo se med seboj že prav dobro poznali. Večkrat smo med čakanjem na odvzem igrali karte. Ob 7. uri so se začeli zdravniški pregledi oseb, ki smo bili pripravljeni darovati kri. Darovalec je moral biti telesno zdrav, kar je bila osnova za darovanje krvi. Nekoč se je kri iz naših žil črpala v steklenice po tri ali pet decilitrov. Po končanem darova-

nju smo dobili toplo malico – pol klobase in pijačo. Tako smo se okrepčali. Dobili smo tudi vino ali katero od žganih pijač, ampak v majhni količini. Naše druženje se je večkrat nadaljevalo v Marijinem dvoru, kot se je imenoval bližnji lokal. Še prav posebej se je praznovanje zavleklo, če je kdo praznoval osebni praznik. Takrat je bilo zelo veselo,« nostalgичno pripoveduje Veit. Dodaja še, da so nekoč živeli v veliki skupni državi ter delali in službovali po različnih mestih takratne Jugoslavije. Ni bilo razlik, od kod je kdo, Srečko Veit pa se je povsod enako odzval na prostovoljne akcije. Zato poziva mlade ljudi, da stopijo v vrste krvodajalcev: »Nikdar nisem štel, kolikokrat sem daroval kri, saj tega nisem imel za tekmovanje. Kri sem daroval zato, ker sem čutil potrebo, da nekemu pomagam pri zdravju in njegovi rehabilitaciji za življenje. Kajti vsak zdrav človek bi se moral vprašati: 'Kako pa lahko jaz pomagam sebi in drugim?' Za odgovor na to vprašanje sta potrebna pogum in dobra volja. Moja generacija je zelo pomagala našim ljudem, upam in si želim, da nas zamenjajo mladi in zdravi nasledniki. Želim vam čim več lepih občutkov, da ste zase in druge naredili nekaj dobrega in koristnega. Vem, da tudi vi to zmorete in želite.«

Odkrivanje moči izražanja

Ondřej Klofáč iz Češke je ljubitelj umetnosti Visual Vernacular. Svoje znanje in nasvete je tokrat razkrival na gledališki delavnici v Kranjski Gori, ki je potekala od 14. do 16. aprila.

Ste že slišali za gledališko zvrst Visual Vernacular? Gre za edinstveno gledališko izkušnjo, ki temelji na uporabi izrazne geste, mimike in telesne govornice, brez uporabe besed. V tej posebni gledališki zvrsti se gibljive slike združijo v izjemno močno zgodbo, ki gledalca prevzame in ga popelje v drug svet. Visual Vernacular (VV) izhaja iz gluhe kulture, kjer so geste in govornica telesa zelo pomembne za izražanje. Predstave v tej zvrsti so zato namenjene tako gluhi kot slišneči publikii, saj gledalec ne potrebuje sluha, da bi užival v izvedbi. Gre za univerzalno umetnost, ki presega meje jezikov in kultur.

V Kranjski Gori se je od 14. do 16. aprila mudil češki gledališki performer Ondřej Klofáč, ki je vodil gledališko delavnico. Udeležilo se je sedemnajst gluhih iz vseh društev gluhih in naglušnih v Sloveniji. Tokrat so imeli priložnost še bolj poglobljeno spoznati posebno gledališko zvrst VV. Ondřej Klofáč si je to znanje pridobil že kot otrok. Rad je namreč opazoval druge starejše gluhe, kako so zgodbe prikazovali v VV.

Predstave v VV poudarjajo moč izraza in simbolike giba. Poleg tega pa so lahko uporabljene tudi druge tehnike, kot so projekcije, osve-

Kultura

Skupinska fotografija udeležencev gledališke delavnice v Kranjski Gori

tlitev in različni vizualni efekti, ki dodatno podarijo moč zgodbe. Ta edinstvena gledališka zvrst je v zadnjem času postala zelo priljubljena, saj navdušuje s svojo močjo in izraznostjo. Predstave Visual Vernacular so lahko ganljive, pretresljive in hkrati izjemno estetske. »Rodil sem se v gluhi družini. V otroških letih sta me starša velikokrat vzela s seboj v družbo gluhih. Starejši gluhi so kretali zgodbe, polovica njih v VV. Gledal sem jih in občudoval. In se učil. Opazil sem, da zdaj gluhi potrebujejo informacije, izražene v svojem jeziku, zato jih tistim, ki jih nimajo, želim pokazati,« pripoveduje Klofáč, ki daje pomen predvsem ustvarjalnosti, saj lahko brez idej marsikatera gledališka predstava hitro postane dolgoča-

Vaja dela mojstra.

na. Lada Orešnik je bila med udeleženci in je vesela, da se je lahko še podrobneje seznanila s to umetnostjo. Tudi Janez in Cleo Sena Rotar sta se imela na delavnici lepo: »Je pa bilo veliko vaje. Težko je. Veliko sva se naučila. Zdaj razumem umetnost VV.« Igor Lazarevič, ki je bil tokrat prvič na gledališki delavnici v Kranjski Gori, je povedal, da je performer Klofáč dobro prikazal umetnost VV.

»Malo drugače je, ker ni samo mimika. Pri VV je tako, da samo stojiš in samo v kretnji pokažeš. Nič ne govoriš. Kljub temu je dovolj razumljivo. Je pa ta umetnost zame malo težka in se še učim. Ni tako enostavna,« je pojasnila udeleženka Rafaela Demir. Tudi Nejcu Drekonji, enemu od udeležencev, je najbolj pri srcu umetnost VV: »To pa zato, ker je poglobljeno, prikazano kot v 3D. Vse skupaj pričara nekaj posebnega.«

Če ste ljubitelj gledališča, vam priporočamo, da si ogledate kakšno predstavo Visual Vernacular in doživite to edinstveno umetniško izkušnjo. Ljubitelji umetnosti VV bodo svoje znanje in spretnosti lahko pokazali na drugem festivalu pantomime, VV in poezije, ki bo 2. decembra v Ljubljani.

Odprto teniško prvenstvo za gluhe, Slovenija 2023

Po štiriletnem prisilnem premoru zaradi epidemije koronavirusne bolezni smo se vrnili k organizaciji mednarodnih teniških turnirjev, ki smo jih začeli že leta 2012 v Mariboru, a ga tedaj nismo izpeljali zaradi nezadostnega števila prijavljenih. Šele v letu 2014 nam ga je uspelo prirediti v Portorožu. Tja smo privabili najboljše gluhe teniške igralce, ki so krojili svetovni vrh tenisa gluhih. To so bili Gábor Máthé, Jegor Panjuškin, Andres Vazquez, Mikael Laurent in seveda naš Marino Kegl. Po seriji turnirjev na Primorskem turnir nadaljujemo v Murski Soboti, ker so v Portorožu zaprli teniški kompleks.

Marino Kegl sredi igre

V Murski Soboti se je na mednarodnem teniškem turnirju »Slovenia Deaf Tennis Open 2023« pomerilo 12 najboljših gluhih teniških igralcev iz sedmih držav, od katerih so kar štiri iz prve peterice svetovne lestvice. To

so Jaroslav Šmédek (Češka), Gábor Máthé (Madžarska), Mikael Laurent (Francija) in Marino Kegl. Pri ženskah je nastopilo pet teniških igralk, od teh so tri izmed prve deseterice svetovne lestvice: Staša Srbulović (Srbija),

Šport

Šport

Marino Kegl
in Jaroslav Šmédék

Jana Janošikova (Slovaška) in Katerina Blaščikova (Češka).

Na turnirju je nastopil domači teniški igralec Marino Kegl, četrtovrščeni na lanskih poletnih olimpijskih igrah gluhih v Braziliji in tretjevrščeni na zadnjem evropskem prvenstvu gluhih v tenisu, ki je turnir izkoristil kot del

priprav na svetovno prvenstvo gluhih v tenisu konec letošnjega septembra na Kreti.

Turnir je potekal od 5. do 7. maja 2023 na teniških igriščih Teniškega kluba Murska Sobota. Župan Damjan Anželj je kot častni gost na odprtju zaželel tekmovalcem dobrodošlico in jim privoščil veliko športnih uspehov.

Videli smo vrhunski polfinale med Marinom Keglom in Jaroslavom Šmédekom, ki je trenutno prvi na svetovni teniški lestvici gluhih. Žal je moral Marino priznati premoč Jaroslavu z rezultatom 2 : 6, 2 : 6. Drugi finalist je bil olimpijski prvak Gábor Máthé, ki je premagal Grigoriosa Samarcidisa iz Grčije z rezultatom 6 : 2, 6 : 2.

Po polfinalnih tekmah moških je sledil tudi ženski finale. Zmagajo je slavila Katerina Blaščikova, ki je ugnala Janko Janošikovo s 6 : 1 in 6 : 2. Tretje mesto je osvojila Staša Srbulović, ki je premagala Carolino Vidal iz Francije s 7 : 5 in 6 : 1.

V malem finalu turnirja gluhih je Marino Kegl po zanimivem dvoboju z Grigoriosom Sa-

Najboljše teniške igralke
na turnirju ob Antonu
Petriču, vodji programa
Šport gluhih

Šport

Podeljene nagrade najboljšim teniškim igralcem

marcidisom zmagal z rezultatom 6 : 0 in 6 : 4 ter osvojil tretje mesto na turnirju.

Po hudem in sila izenačenem boju za prvo mesto je zmagal Šmédék nad Mathéjem, drugouvrščenim na svetovni lestvici, z rezultatom 6 : 4, 0 : 6 in 6 : 4.

Nagrade je najboljšim gluhim teniškim igralcem na svetu podelil podžupan dr. Timi Gomboc, ki je čestital tudi organizatorju turnirja, Športni zvezi gluhih Slovenije. Prirediteljem se je zahvalil, ker so dogodek organizirali v Murski Soboti, in izrazil upanje, da bo turnir v prestolnici Prekmurja postal tradicionalen.

Organizator turnirja je bila Športna zveza gluhih Slovenije, ki deluje pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije. Izvedbo turnirja

je podprla tudi Mestna občina Murska Sobota. Turnir je bil pod patronatom Mednarodnega komiteja za šport gluhih (ICSD) in se je štel za točkovanje na svetovni lestvici gluhih teniških igralcev.

Župan Murske Sobote Damjan Anželj in Marino Kegl

DGN Južne Primorske aktivno vse leto

Vabljeni gluhi in naglušni,
da se pridružite
DGN Južne Primorske
pri njihovih aktivnostih.

Olga Knez, DGN Južne Primorske | Foto: Olga Knez

Društvo gluhih in naglušnih Južne Primorske, ki ga že vrsto let vodi predsednica Darja Mukanovič, je bilo lani aktivno kljub omejitvam, ki jih je prinesel čas epidemije. Osnovna naloga, kot je na občnem zboru 25. marca letos poudarila sekretarka društva Sonja Bordon, je pomagati osebam z okvaro sluha na območju desetih občin Slovenskega primorja, Krasa in Brkinov. Ob socialnih programih so izvajali še najrazličnejše aktivnosti, predvsem usposabljanje članstva za aktivno življenje in delo, dobro so obiskane kulturne in interesne dejavnosti, skrbijo pa tudi za rekreacijo in

šport ter informativno dejavnost. Za osem socialno ogroženih oseb so izvedli letovanje v Kranjski Gori. Po potrditvi poročila o delovanju v preteklem letu so na zboru članov v društvenih prostorih v Kopru sprejeli tudi plan dela za tekoče leto, ki se iz leta v leto v svoji osnovi ne spreminja. Letošnji mednarodni dan gluhih bo tretjo soboto v septembru v Velenju. Dogovorili so se, da bodo šli na izlet z ladjico do Limskega kanala. Člani prejema tudi društveno glasilo, ki je spremenilo vizualno podobo, kar prinaša večjo prepoznavnost.

Občni zbor Društva
gluhih in naglušnih Južne
Primorske

Po zaključku uradnega dela zbora članov, na katerem so bili navzoči tudi člani kraške podružnice, žal brez njenega predsednika Milana Šuca iz Pliskovice, so si ogledali še Pretorsko palačo, ki na osrednjem Titovem trgu ob stolnici spada med osrednje arhitekturne spomenike in je ena najbolj znanih palač v Kopru in okolici. Pretorska palača je bila zgrajena v 13. stoletju in je današnjo podobo dobila v 15. stoletju. Še posebej so bili navdušeni nad staro lekarno, poročno dvorano, protokolarno županovo sobo in sejno sobo, v kateri poteka-

jo seje občinskega sveta. Ob vrnitvi v društvene prostore jih je čakala topla malica, ob koncu pa še sladka in osvežilna sladica, ki jo je pripravila predsednica Darja. Pripravili pa so tudi kulturni program, v katerem je zapela tudi

njihova članica Lorena Grk. Z veseljem so si ogledovali fotografije z druženja zadnjih nekaj let. Članice pa so za dan žena in materinski dan prejele še tulipan. Vabljeni gluhi in naglušni, da se jim pridružite pri njihovih aktivnostih.

V Koper je prispela Jadrnica New Zealand Endeavour s člani društva FAI SPORT iz Vidma. To je ekipa, ki že 20 let izvaja inkluzijo v praksi in tudi jadrnica je prilagojena za prevoz oseb s posebnimi potrebami.

DGN Južne Primorske | Foto: DGN Južne Primorske

Nedelja, 23. 4., je minila v duhu prostovoljnega srčnega druženja. V Koper je prispela Jadrnica New Zealand Endeavour, ki na svojem krovu vozi člane društva FAI SPORT iz Vidma. To je ekipa, ki že 20 let izvaja inkluzijo v praksi in tudi jadrnica je prilagojena za prevoz oseb s posebnimi potrebami.

Tudi člani našega društva smo se pridružili spremljevalnemu programu – številnim stojnicam društev in organizacijam, ki se na različne načine ukvarjajo z ljudmi s posebnimi potrebami. Na naši stojnici smo pripravili »Malo šolo znakovnega jezika« in odzivi so bili zelo zanimivi. Ugotovili smo, da naš jezik ljudi zelo zanima, in z veseljem so se naučili nekaj novih kretenj, kot so dober dan, jadrnica, morje, sonce, ipd. Na potniškem terminalu so

nas obiskali tudi župani Trsta, Kopra in Ankaran, podžupana Izole in Pirana, predsednik FAI Sporta ter delegat Lega Navale iz Trsta.

Cilj projekta je povezati javne službe in nevladne organizacije, ki skrbijo za osebe s posebnimi potrebami, ter družinam z otrokom in odraslim s posebnimi potrebami dati vedeti, da niso prezrti, osebe s posebnimi potrebami vključevati v športne dejavnosti, ozaveščati širšo javnost ...

Preživeli smo res zanimiv dan in tudi vreme nam je šlo na roko.

Osebe z izgubo sluha se lahko resnično vključujemo na vsa področja dela, življenja in športa, če smo le dovolj pogumni in vztrajni.

Ribiški turnir na ribniku Videž

Nevenka Hrovat | Foto: MDGN občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče je v soboto, 6. maja, pripravilo tradicionalni ribiški turnir na ribniku Videž, ki ga upravlja Ribiška družina Slovenska Bistrica.

Druženje na tradicionalnem ribiškem turnirju na ribniku Videž

Ribiški turnir je potekal ekipno in posamezno, udeležilo pa se ga je 25 ribičev. Prišli so gluhi in naglušni ribiči iz društev MDGN Vele-

nje, DOOS Celje, DGN Podravja Maribor, DGN Ljubljana, DGN Koroške in Pomurje Murska Sobota, iz konjiškega društva pa je sodelovalo šest članov. Ekipno so iz konjiškega društva tekmovali Silvester Škerget, Matevž Marinko in Vladimir Kolar, ki so zmagali, ter Dušan Simčič, Peter Kvas in Marjan Penič, ki so osvojili tretje mesto. Med posamezniki je bil najboljši Silvester Škerget, drugi pa Marjan Penič. Ribiči so lovili štiri ure, skupni ulov je znašal 137 kg. Končanemu turnirju so sledili še podelitev priznanj, kosilo in druženje.

PRIJAVA NA SMS-OBVESTILA

S kratkimi telefonskimi obvestili želi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije obveščati uporabnike o izrednih dogodkih, novicah in ukrepih, ki so pomembni zanje.

Prejemanje SMS-obvestil je za uporabnike brezplačno.

Podatki o uporabniku – ime in priimek *

Mobilna tel. številka

(vpisati brez presledkov in ločil) *

* zahtevani podatki

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije (v nadaljevanju: izvajalec) se zavezuje, da bo skrbno varovala osebne podatke uporabnikov, pridobljene ob prijavi v sistem za obveščanje. Podatki se bodo zbirali, pridobivali, hranili in obdelovali izključno za namene obveščanja o izrednih dogodkih in o dogodkih, povezanih z aktivnostmi izvajalca.

Podatki so varovani v skladu z zahtevami zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, in zakona, ki ureja elektronsko poslovanje ter elektronski podpis. Izvajalec se zavezuje, da bo zbrane podatke hranil le toliko časa, kot je potrebno za doseg namena, zaradi katerega so bili zbrani.

Uporabnik v postopku registracije posreduje zahtevane osebne podatke. Vsak uporabnik samostojno odgovarja za vsebine, ki jih vpiše ob spletni

prijavi. Uporabnik potrjuje, da je bil pred registracijo ustrezno seznanjen z obsegom in namenom obdelave osebnih podatkov, ki jih je posredoval ob registraciji. Uporabnik ob registraciji podaja osebno privolitev, da lahko izvajalec obdeluje osebne podatke, ki jih uporabnik posreduje ob prijavi v sistem za obveščanje.

Izvajalec se zavezuje, da osebnih podatkov in kontaktnih informacij uporabnikov ne bo uporabljal v druge namene ter jih brez izrecnega dovoljenja uporabnika, razen če bi to zahtevala veljavna zakonodaja, ne bo razkril tretjim osebam. V času upravljanja z osebnimi podatki ima posameznik v skladu z veljavno zakonodajo možnost vpogleda, prepisa, kopiranja, dopolnitve, popravkov, blokiranja in izbrisa osebnih podatkov v zbirki podatkov.

Izvajalec bo pridobljene podatke varoval in preprečeval njihovo zlorabo. Osebne podatke lahko izvajalec uporablja do preklica prijave.

Izpolnjeni obrazec pošljite na naslov:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Drenikova 24

1000 Ljubljana

ali

po telefaksu: 01 500 15 22

Kraj in datum:

Podpis uporabnika:

Martinu Dobnikarju v slovo

V Cerkljah na Gorenjskem smo se v torek, 4. aprila 2023, na mestnem pokopališču za vedno poslovili od Martina Dobnikarja, dolgoletnega člana Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj. Zelo nas je presenetila in razžalostila nepričakovana novica o njegovem prezgodnjem slovesu, čeprav smo vedeli, da se spopada s težko boleznijo. S strahom smo spremljali njegovo bitko in srčno upali, da mu bo uspelo.

Žal je bila bolezen močnejša in izgubili smo res dobrega prijatelja, sodelavca in soborca, predvsem pa dobrega sogovornika in človeka, ki je pustil močne sledi in bil resnično vreden vsega spoštovanja in občudovanja.

Še posebej nas je ta novica razžalostila, ker je bil Martin tudi dober in skrben mož ženi Danici, vzoren oče hčerkama Martini in Moniki, še najbolj pa smo občudovali njegovo predanost, požrtvovalnost in skrb pri varstvu in vzgoji njegovih vnukinj, ki jim je posvetil vso svojo neprecenljivo ljubezen. Bil je res vzoren in občudovanja vreden dedek.

Sam pa sem pri njem še najbolj cenil in spoštoval, da je bil dober mentor vse od takrat, ko sem prvič stopil v naše društvo. Res je bil pravi prijatelj, tovariš in pozoren skrbnik in točno to, kar potrebuje vsak uporabnik, ko prvič prestopi prag našega društva, in tako je skrbel za vse naše članice in člane.

Martin se je rodil 1. 1. 1950 v naselju Topole pri Medvodah, kjer je preživel otroška leta. Zaradi meningitisa je že pri 13 mesecih izgubil sluh. Najprej se je šolal v domači osnovni šoli, a zaradi gluhoti ni mogel slediti pouku, pozneje pa je obiskoval Zavod za gluho mladino v Ljubljani, kjer je bil med najbolj pridnimi učenci. Po končanem šolanju se je najprej zaposlil v Donitu Medvode in kasneje v kranjski Planiki, kjer je kot priden in vesten delavec dočakal zaslužen pokoj. Z ženo Danico sta si ustvarila dom v Pšenični Polici pri Cerkljah in kadar koli smo ga obiskali, smo občudovali njuno družinsko idilo in urejenost domačega vrta, za katerega je tako skrbno in pridno skrbel. Njun dom je bil prijetno in prijazno zbirališče številnih prijateljev in znancev iz sveta tišine. Tudi sam sem se

In memoriam

večkrat ustavil pri njem, ko sem obiskoval bližnji Dom starostnikov Taber, in vedno znova sem se počutil prijetno in bil dobrodošel, predvsem pa sta vse goste vedno razveseljevala s prijetno gostoljubnostjo. Z Martinom sva tudi večkrat skupaj obiskala bližnji dom starostnikov Taber, pomagala gluhih in naglušnim uporabnikom ter svetovala tamkajšnjemu osebju, kako komunicirati z gluhihimi in naglušnimi stanovalci.

Martin je bil zelo spoštovan in priljubljen v našem svetu tišine in tudi v domačem kraju je bil zelo cenjena osebnost, član številnih ljubiteljskih društev in pobudnik marsikaterega našega dejanja za prepoznavnost nevidne invalidnosti; na njegov predlog smo dejavno sodelovali z vrtcem in osnovno šolo Simona Jenka in tudi plodno sodelovanje z domom Taber je bila njegova ideja. Dokler mu je zdravje še dopuščalo, je bil med najdejavnějšími člani tako v našem društvu na lokalni ravni kot tudi v številnih organizacijah na državni ravni. Bil je član UO in skupščine ZDGNŠ in mnogih drugih organov. Redno se je udeleževal tudi številnih delovnih srečanj, seminarjev in kongresov doma in v tujini kot delegat svetovne in Evropske zveze gluhih ter bil tudi član Sveta zavoda za znakovni jezik, kjer je vztrajno zagovarjal pravico do uporabe znakovnega jezika. Skupaj s sekretarko našega društva Zlato Crljenko je imel tudi največ zasluga za to, da je bil znakovni jezik leta 2002 po dolgem in mučnem času priznan kot zakonska in pozneje tudi kot ustavna pravica gluhih uporabnikov.

V najbolj ključnih letih je bil član vodstva društva AURIS in na dolgoletni poti neprecenljivo pripomogel k temu, da smo v društveni hiši Huje 23a končno dobili primerne in ustrezne prostore za izvajanje vseh psihosocialnih in terapevtskih programov. Vse njegovo prizadevanje bo zagotovo z zlatimi črkami zapi-

sano v dolgoletno zgodovino društva AURIS Kranj.

Neizmerno smo bili ponosni, da je župan Franc Čebulj našemu Martinu leta 2017 za vsa njegova dobra dejanja in aktivnosti podelil tudi zasluženo priznanje Občine Cerklje. Takrat smo bili vsi resnično hvaležni, da smo bili del tako ustvarjalne zgodbe, kot jo je v svojem življenju spisal Martin.

Nemogoče je zgolj z besedami opisati hvaležnost za vse, kar je storil za našo celotno skupnost, ostajajo nam le nepozabni spomini na naša druženja, razprave, polemike, predvsem pa na številne odmevne prireditve, ki smo jih organizirali skupaj. Ena izmed njih je bil na primer Mednarodni dan gluhih v Tržiču, ki je še dandanes sinonim za odlično izvedbo in pri katerem je bil zelo aktiven član organizacijskega odbora, še nedavno pa smo ob dnevu slovenskega znakovnega jezika skupaj prisostvovali podelitvi jabolka navdiha našemu gluho-slepemu članu v predsedniški palači v Ljubljani. To je bilo naše zadnje skupno dejanje.

Dragi naš Martin, neizmerno te bomo pogrešali, v naših vrstah je nastala nenadomestljiva vrzel, ki jo bo nemogoče zapolniti. Pogrešali bomo tvojo pozornost in prijaznost, pogrešali bomo tvoje ideje in predloge, pogrešali bomo tudi tvoja kulinarična presenečenja, s katerimi si nas razveseljeval ob vseh pomembnejših dogodkih, predvsem pa bomo pogrešali tvoje obiske, ob katerih smo redno predebatirali vse aktualne zadeve.

Nič več ne bo tako, kot je bilo, a ohranili te bomo v trajnem in nepozabnem spominu. Počivaj v miru in naj ti bo lahka domača gruda.

Z iskrenim spoštovanjem,
članice in člani AURIS Kranj

Jožici Žagar v slovo

Na ljubljanskem pokopališču Žale smo se v petek, 31. marca 2023, za vedno poslovili od Jožice Žagar, dolgoletne in tudi najstarejše članice Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj.

Naše življenje je predvidljivo in hkrati nepredvidljivo. Vedeli smo, da je zaradi svoje starosti in spremljajoče bolezni močno opešala, in vendar o njeni smrti nismo razmišljali. Verjeli smo, da se bo vrnila med nas s svojim značilnim nasmehom na obrazu. Kar navadili smo se njene navzočnosti na vseh večjih dogodkih, predavanjih, delavnicah ročnih del in izletih. Zelo rada se je

udeleževala praznovanj ob mednarodnem dnevu gluhih po vsej Sloveniji, saj je bila to priložnost, da sreča gluhe prijatelje, sošolce in znanke iz vse Slovenije.

Žal je bila bolezen močnejša in njeno utrujeno telo se ni zmoglo več boriti za življenje kljub veliki želji in ljubezni do hčere, vnukinj Nine in Urške ter pravnukinj Nie, Noe in Kee, ki so ji pomenile smisel življenja. Predvsem o njih je tako zelo rada pripovedovala življenjske zgodbe.

Jožica Žagar se je rodila mami Heleni in očetu Jakobu daljnega 2. aprila 1928 na podeželju pri

In memoriam

Rimskih Toplicah, v Lahovem Grabnu pri Jurkloštru. Bila je četrti otrok od dvanajstih in živeli so zelo skromno. Ko je njihova hišica zaradi nesrečnega dogodka pogorela, so ostali brez strehe nad glavo. Morali so se preseliti v drug kraj, kjer so bili bolj lačni kot siti in zaradi slabih razmer večkrat bolehn.

Tudi Jožica je zbolela pri treh letih za škrlatinko in popolnoma izgubila sluh, kar so spoznali šele po nekaj mučnih mesecih. Skupaj z bratom je začela hoditi v redno šolo, kjer so se zelo potrudili pri njenem poučevanju, a žal zaradi gluhosti ni mogla slediti pouku. Učiteljica je predlagala prešolanje v ljubljansko gluhonemnico. Na šolanje z gluhiimi sovrstniki je imela lepe spomine, bila je zelo pridna učenka in že prvo leto je končala kot odličnjakinja. Za pridno učenje je prejela tudi zlato varčevalno knjižico Ljubljanske hranilnice s 50 dinarji. Žal je druga svetovna vojna prekinila njeno šolanje in morala se je vrniti domov.

Težki časi in nenehna skrb za preživetje družine so očeta Jakoba primorali, da je poiskal delo v Nemčiji. Zaposlil se je kot rudar in kmalu se mu je zaradi težkih življenjskih razmer pridružila tudi žena Helena z osmimi majhnimi otroki. O tem je poročal celo lokalni časopis.

Kot trinajstletna deklica je Jožica tudi sama poiskala delo šivilje in tako pomagala k boljšemu življenju celotne družine. Skupaj so dočakali konec vojne in se vrnili v Slovenijo, kjer je še nekaj časa nadaljevala šolanje v gluhonemnici in se v Trbovljah, sprva kot vajenka, izučila za poklic krojačice. Tam je spoznala moža Jakoba, ki je v delavnici delal kot krojač.

Kmalu sta se poročila, a ker nista imela lastnega stanovanja, sta sprva živela ločeno, pozneje pa sta se preselila k sestri Veroniki v skromno

sobico za Bežigradom v Ljubljani. V želji po boljšem življenju jima je nekako uspelo dobiti skromno stanovanje v Rožni ulici v Ljubljani, kjer se jima je rodila hčerka Zlata, ki sta se je neizmerno razveselila.

Zaradi pogostejših boleznih in hčerkinih zdravstvenih težav je Jožica ostala doma in prevzela skrb za hčerko. Vedno se je rada družila z gluhiimi prijatelji in znanci, kamor se je vključila tudi vsa njena družina, njun dom v Rožni ulici pa je postal priljubljeno zbirališče številnih gluhiih prijateljev in znancev.

Ko je hči Zlata postala sekretarka društva AURIS, je tudi Jožica postala zvesta članica društva AURIS in redna udeleženka vseh naših dogodkov. Po njenem pripovedovanju vemo, da ji je v najlepšem spominu ostal izlet v Rim, kjer so se fotografirali s takratnim papežem. To je bil tudi zadnji skupni izlet z možem Jakobom.

Poleg vse njene neizmerne predanosti in ljubezni, ki jo je izkazovala kot ljubeča mati, babica in prababica, kar smo resnično lahko samo občudovali in spoštovali, bo za njo ostal spomin na starejše generacije, ki odhajajo, ter z njimi spomini na ljudi, ki so jih krasile vrednote, kot so skromnost, poštenost, prijaznost, pridnost in vljudnost.

Spoštovana gospa Jožica Žagar, HVALA vam za vse lepe trenutke in prijetne spomine, za vse življenjske nauke in prijazne nasmehe ter za vso dobroto, dobro voljo in vse dobre stvari, ki ste jih delili z nami.

Ohranili vas bomo v nepozabnem spominu. Počivajte v miru in naj vam bo lahka domača gruda.

Z iskrenim spoštovanjem,
članice in člani AURIS Kranj

**NE ZAMENJAJ
SLUHA
ZA KRATKOTRAJNI
UŽITEK.**

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH
IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE